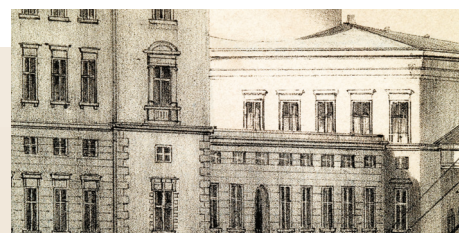

8/2015

STATSREVISORERNE

Beretning om Forsvarets håndtering af tab og fund af våben og ammunition

8/2015

Beretning om Forsvarets håndtering af tab og fund af våben og ammunition

Statsrevisorerne fremsender denne beretning med deres bemærkninger til Folketinget og vedkommende minister, jf. § 3 i lov om statsrevisorerne og § 18, stk. 1, i lov om revisionen af statens regnskaber m.m.

København 2015

Denne beretning til Folketinget skal behandles ifølge lov om revisionen af statens regnskaber, § 18: Statsrevisorerne fremsender med deres eventuelle bemærkninger Rigsrevisionens beretning til Folketinget og vedkommende minister.

Forsvarsministeren afgiver en redegørelse til beretningen.

Rigsrevisor afgiver et notat med bemærkninger til ministerens redegørelse.

På baggrund af ministerens redegørelse og rigsrevisors notat tager Statsrevisorerne endelig stilling til beretningen, hvilket forventes at ske i slutningen af marts 2016.

Ministerens redegørelse, rigsrevisors bemærkninger og Statsrevisorerne eventuelle bemærkninger samles i Statsrevisorerne Endelig betænkning over statsregnskabet, som årligt afgives til Folketinget i februar måned – i dette tilfælde Endelig betænkning over statsregnskabet 2015, som afgives i februar 2017.

Henvendelse vedrørende
denne publikation rettes til:

Statsrevisorerne
Folketinget
Christiansborg
1240 København K
Telefon: 33 37 59 87
Fax: 33 37 59 95
E-mail: statsrevisorerne@ft.dk
Hjemmeside: www.ft.dk/statsrevisorerne

Yderligere eksemplarer kan
købes ved henvendelse til:

Rosendahls-Schultz Distribution
Herstedvang 10
2620 Albertslund
Telefon: 43 22 73 00
Fax: 43 63 19 69
E-mail: distribution@rosendahls.dk
Hjemmeside: www.rosendahls.dk

ISSN 2245-3008
ISBN 978-87-7434-458-8

Statsrevisorernes bemærkning

BERETNING OM FORSVARETS HÅNDTERING AF TAB OG FUND AF VÅBEN OG AMMUNITION

Forsvaret og Hjemmeværnet (Forsvaret) håndterer dagligt store mængder af våben og ammunition, som ikke skal falde i de forkerte hænder. Forsvaret har derfor en sikkerhedsbestemmelse om, at Forsvaret hurtigst muligt skal rapportere til Forsvarets Efterretningstjeneste om tab og fund af våben og ammunition (hændelsesrapporter), hvorefter relevante myndigheder orienteres.

Statsrevisorerne finder det helt uacceptabelt, at Forsvaret ikke har en betryggende håndtering af tab og fund af våben og ammunition.

Statsrevisorerne kritiserer, at Forsvaret løber en sikkerhedsmæssig risiko ved ikke at efterleve egen sikkerhedsbestemmelse vedrørende håndtering af tab og fund af våben og ammunition.

Kritikken er baseret på følgende:

- Forsvaret udarbejder ikke alle de hændelsesrapporter, som de skal i henhold til sikkerhedsbestemmelsen. Det betyder bl.a., at der er fund af våben, som ikke kan relateres til tidligere registrerede tab.
- Når det konstateres, at en hændelse ikke er rapporteret som forudsat, sker der ingen opfølgning.
- Ikke alle tab af våben anmeldes til politiet.
- Forsvarets it-systemer og registreringer understøtter ikke, at Forsvaret kan udarbejde en pålidelig opgørelse af tab og fund af våben og ammunition.

Af forsvarsministerens svar til Folketingets Forsvarsudvalg, der bygger på Forsvarets årlige opgørelser, fremgår det, at man i perioden 2010-2014 har mistet 59 komplette våben og fundet 138 komplette våben, og at der har været 4 tab og 6 fund af ammunition. Rigsrevisionens undersøgelse viser dog, at Forsvaret mister flere våben og mere ammunition end det, der fremgår af Forsvarets årlige opgørelser.

Statsrevisorerne kritiserer, at forsvarsministeren således 2 gange i perioden 2010-2015 har givet Forsvarsudvalget ukorrekte oplysninger om omfanget af våben og ammunition, som Forsvaret har mistet.

Statsrevisorerne,
den 9. december 2015

*Peder Larsen
Henrik Thorup
Klaus Frandsen
Lennart Damsbo-Andersen
Lars Barfoed
Søren Gade**

* Statsrevisor Søren Gade har ikke deltaget ved behandlingen af denne sag på grund af inhabilitet.

Beretning til Statsrevisorerne om Forsvarets håndtering af tab og fund af våben og ammunition

Rigsrevisionen har selv taget initiativ til denne undersøgelse og afgiver derfor beretningen til Statsrevisorerne i henhold til § 17, stk. 2, i rigsrevisorloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 101 af 19. januar 2012. Beretningen vedrører finanslovens § 12. Forsvarsministeriet.

Indholdsfortegnelse

1.	Introduktion og konklusion	1
1.1.	Formål og konklusion.....	1
1.2.	Baggrund	2
1.3.	Revisionskriterier, metode og afgrænsning	4
2.	Forsvarets håndtering af tab og fund af våben og ammunition.....	6
2.1.	Hændelsesrapporteringer	6
2.2.	Registreringer i DeMars.....	9
2.3.	Forsvarets opfølgning	12
2.4.	Forsvarets oplysninger til Forsvarsudvalget	13
	Bilag 1. Metode	16
	Bilag 2. Ordliste.....	19

Beretningen vedrører finanslovens § 12. Forsvarsministeriet.

I undersøgelsesperioden har der været følgende ministre:

Søren Gade: april 2004 - februar 2010

Gitte Lillelund Bech: februar 2010 - oktober 2011

Nick Hækkerup: oktober 2011 - august 2013

Nicolai Wammen: august 2013 - juni 2015

Carl Holst: juni 2015 - september 2015

Peter Christensen: september 2015 -

Beretningen har i udkast været forelagt Forsvarsministeriet, hvis bemærkninger er afspejlet i beretningen.

---

1. Introduktion og konklusion

1.1. Formål og konklusion

1. Det kan få alvorlige konsekvenser, hvis våben og ammunition fra Forsvaret falder i de forkerte hænder. Derfor er det vigtigt, at Forsvaret efterlever den del af sin sikkerhedsbestemmelse, som vedrører håndtering af tab og fund af våben og ammunition.

Derudover har Forsvarsudvalget gennem de senere år vist interesse for Forsvarets håndtering af våben og ammunition, herunder særligt for omfanget af våben og ammunition, som Forsvaret har mistet.

Endelig viste Rigsrevisionens beretning om Forsvarets lagre fra april 2015, at Forsvaret ikke styrer sine lagre tilstrækkeligt effektivt.

Rigsrevisionen har på baggrund af ovenstående valgt at undersøge Forsvarets og Hjemmeværnets (herefter Forsvaret) håndtering af tab og fund af våben og ammunition, herunder om Forsvaret kan opgøre omfanget af tab og fund af våben og ammunition korrekt.

Forsvaret håndterer i forbindelse med sin daglige drift store mængder våben og ammunition. Det er afgørende, at Forsvaret sikrer, at den sikkerhedsmæssige risiko ved tab og fund af våben og ammunition minimeres.

Formålet med undersøgelsen er at vurdere, om Forsvaret efterlever den del af sin sikkerhedsbestemmelse, som vedrører håndtering af tab og fund af våben og ammunition. Forsvarets efterlevelse af sikkerhedsbestemmelsen er væsentlig for at minimere den sikkerhedsmæssige risiko ved tab og fund af våben og ammunition. Efterlevelse af sikkerhedsbestemmelsen skal bl.a. bidrage til at sikre:

- at Forsvarets Efterretningstjeneste kan yde den nødvendige rådgivning med henblik på at minimere eventuelle skadelige virkninger af tab og fund af våben og ammunition
- at relevante myndigheder orienteres i alle sager om tab og fund af våben og ammunition.

Rapporteringer om tab og fund af våben og ammunition i henhold til sikkerhedsbestemmelsen danner endvidere grundlag for, at Forsvaret kan udarbejde korrekte opgørelser af omfanget af tab og fund af våben og ammunition.

Rigsrevisionen har selv taget initiativ til undersøgelsen i juli 2015.

Forsvaret henviser i denne beretning til både Forsvaret og Hjemmeværnet.

Sikkerhedsbestemmelsen
(Bestemmelse for den militære sikkerhedstjeneste, FKOBST 358-1) er Forsvarets militære bestemmelse, som fastsætter regler og procedurer for den militære sikkerhedstjeneste og bl.a. omhandler håndtering af tab og fund af våben og ammunition.

Tab er, når våben eller ammunition mistes eller forsvinder på anden vis, fx ved tyveri.

Fund er, når våben eller ammunition findes. Fund kan relatere sig til både erkendte og ikke-erkendte tidligere tab.

Våben henviser i denne beretning til både våben og vitale våbendele.

Et våben består af selve våbnet og en vital våbendel, som er nødvendig for, at våbnet kan affyres. På geværer og rifler er den vital våbendel fx et bundstykke.

Ammunition henviser i denne beretning både til ammunition og eksplosiver.

Klassificeret og sensitivt materiel er materiel, for hvilket der stilles særlige krav til opbevaring, fysisk sikring, transport, håndtering, optælling og kontrol, og hvor der er krav om rapportering ved uregelmæssigheder. Kravene er beskrevet i sikkerhedsbestemmelsen.

KONKLUSION

Rigsrevisionens undersøgelse viser, at Forsvarets efterlevelse af den del af Forsvarets sikkerhedsbestemmelse, som vedrører håndtering af tab og fund af våben og ammunition, ikke er tilfredsstillende.

Forsvarets årlige opgørelser af tab og fund af våben og ammunition er ikke baseret på et fuldstændigt grundlag og er dermed ikke korrekte. Rigsrevisionens undersøgelse viser, at Forsvaret mister flere våben og mere ammunition, end der fremgår af Forsvarets årlige opgørelser, og at Forsvaret ikke udarbejder alle de hændelsesrapporter, de skal i henhold til sikkerhedsbestemmelsen. Rigsrevisionens undersøgelse viser endvidere, at Forsvarets it-understøttelse ikke muliggør udarbejdelse af pålidelige opgørelser af tab og fund af våben og ammunition.

I de tilfælde, hvor der ikke udarbejdes hændelsesrapporter, sker der ikke opfølgning på sagen. Rettidig rapportering om brud på den militære sikkerhedstjeneste er ifølge sikkerhedsbestemmelsen en forudsætning for, at Forsvarets Efterretningstjeneste kan yde den nødvendige rådgivning med henblik på at minimere eventuelle skadelige virkninger af en hændelse. Herudover har det som konsekvens, at fx politiet og Forsvarets Auditørkorps ikke bliver orienteret og inddraget i relevant omfang.

Forsvarsudvalget har 2 gange i undersøgelsesperioden stillet spørgsmål om omfanget af våben og ammunition, som Forsvaret har mistet. Forsvarsministerens svar til Forsvarsudvalget er baseret på Forsvarets årlige opgørelser af tab og fund. Rigsrevisionens undersøgelse viser, at opgørelserne ikke er baseret på et fuldstændigt grundlag.

1.2. Baggrund

2. Skudepisoden ved Krudttønden i februar 2015 viser, at det kan få alvorlige konsekvenser, hvis våben og ammunition fra Forsvaret falder i de forkerte hænder. Våbnet, som gerningsmanden brugte ved angrebet, var et gevær af typen GV M/95, som var røvet fra en frivillig i Hjemmeværnet.

3. Våben og ammunition er klassificeret og sensitivt materiel i Forsvaret og er derfor omfattet af Forsvarets sikkerhedsbestemmelse. Ifølge sikkerhedsbestemmelsen skal der hurtigst muligt rettes henvendelse til Forsvarets Efterretningstjeneste, når der er tab og fund af våben og ammunition. Forsvarets Efterretningstjeneste vurderer, i hvilken grad der skal iværksættes en undersøgelse af hændelsen og udarbejdes en skriftlig rapportering. Hovedreglen er, at der altid skal rapporteres skriftligt om tab og fund af våben og ammunition. Skriftlige rapporteringer herom skal fremsendes inden for 30 dage efter hændelsen og skal altid sendes til Forsvarets Efterretningstjeneste, Værnsfælles Forsvarskommando eller Hjemmeværnskommandoen og Forsvarets Materiel- og Indkøbsstyrelse. Sikkerhedsbestemmelsens fortrykte blanket skal anvendes til rapportering, når der er tale om tyveri, tab og fund af våben, ammunition og eksplosivstoffer. Blanketten består af fortrykte felter til oplysninger om bl.a. hændelsestidspunkt, beskrivelse af omstændighederne omkring hændelsen, og hvilke foranstaltninger der er iværksat til sagens opklaring. I henhold til sikkerhedsbestemmelsen skal tab af våben meldes til politiet. På blanketten er der et felt til at udfylde, hvilken politimyndighed tabet er anmeldt til og dato og tidspunkt for politianmeldelsen.

4. Hensigten med rapporteringerne er bl.a. at sikre en ensartet rapportering af alle hændelser vedrørende tab og fund af våben og ammunition, herunder at de relevante myndigheder orienteres, og at der sker en tilstrækkelig opfølgning. Dertil kommer, at rapporteringerne danner grundlag for Forsvarets årlige opgørelser af tab og fund af våben og ammunition.

5. Forsvarsministeren har i august 2014 og marts 2015 afgivet svar til Forsvarsudvalget med oplysninger om omfanget af tab og fund af våben og ammunition. Oplysningerne til Forsvarsudvalget er vist i tabel 1.

Tabel 1. Tab og fund af våben og ammunition i perioden 2010-2014

	2010 ¹⁾	2011 ¹⁾	2012 ¹⁾	2013 ¹⁾	2014 ²⁾	I alt
Komplette våben						
Tab	30 (32) ⁴⁾	14	5	5	5	59
Fund	18	100 ³⁾	2	7	11	138
Våben uden vital del						
Tab	3	2	0	1	-	6
Fund	1	1	0	1	-	3
Vitale våbendele						
Tab	11	16	5	4	-	36
Fund	4	3	3	3	-	13
Ammunition/eksplosiver						
Tab	0	3	1	0	-	4
Fund	1	1	3	1	-	6

¹⁾ Oplysningerne om tab og fund i perioden 2010-2013 er fra svar på spørgsmål nr. 288.

²⁾ 2014 er opgjort som det samlede antal tab og fund af komplette våben i perioden 2010-2014 (spørgsmål nr. 89) fratrukket tab og fund af komplette våben i perioden 2010-2013 (spørgsmål nr. 288).

³⁾ Fund vedrører hovedsagligt våben fra det store våbenrøveri ved Antvorskov Kaserne i 2009.

⁴⁾ Tal i parentes er oplyst til Forsvarsudvalget i 2014, men er på grund af en optællingsfejl på 2 våben i 2010 korrigeret i svaret til Forsvarsudvalget i 2015.

Kilde: Forsvarsministerens svar på spørgsmål nr. 288 til Forsvarsudvalget af 14. august 2014 og svar på spørgsmål nr. 89 til Forsvarsudvalget af 20. marts 2015.

6. Det fremgår af tabel 1, at Forsvaret ifølge forsvarsministerens svar til Forsvarsudvalget har mistet 59 komplette våben og fundet 138 komplette våben i perioden 2010-2014. Det fremgår ligeledes, at der er 4 tab af ammunition og 6 fund af ammunition i perioden 2010-2013.

1.3. Revisionskriterier, metode og afgrænsning

Revisionskriterier

7. Vi har undersøgt Forsvarets håndtering af tab og fund af våben og ammunition, herunder om Forsvaret efterlever den del af Forsvarets sikkerhedsbestemmelse, som omhandler håndtering af tab og fund af våben og ammunition. Dette har vi gjort ud fra følgende revisionskriterier:

- at alle tab og fund af våben og ammunition rapporteres i henhold til sikkerhedsbestemmelsen
- at tab og fund i DeMars også rapporteres i henhold til sikkerhedsbestemmelsen, når det er relevant
- at Forsvaret kan opgøre tab og fund af våben og ammunition korrekt på baggrund af hændelsesrapporterne
- at Forsvaret følger op på alle sager om tab og fund af våben og ammunition.

Som led i undersøgelsen har Rigsrevisionen undersøgt Forsvarets håndtering af tab og fund af våben og ammunition i henhold til sikkerhedsbestemmelsen, herunder rapporteringer. Undersøgelsen omfatter også Forsvarets håndtering af tab og fund i bredere forstand, herunder om Forsvaret har et fuldstændigt grundlag for at udarbejde opgørelser af tab og fund, og om Forsvaret følger op på alle sager om tab og fund. Endvidere omfatter undersøgelsen Forsvarets it-understøttelse af området.

Metode

8. Undersøgelsen er baseret på skriftligt materiale fra Forsvaret, herunder diverse bestemmelser, direktiver, vejledninger mv. Derudover har vi holdt en række møder og gennemført interviews med de relevante myndigheder i Forsvaret.

Vi har gennemgået de hændelsesrapporter, som vi har modtaget fra Forsvaret, heraf ca. 140 om tab og fund af våben og 16 om tab og fund af ammunition. Derudover har vi analyseret udtræk fra DeMars over regnskabsmæssige registreringer af tab og fund af våben og ammunition. Vi har ligeledes gennemgået Forsvarets årlige opgørelser af tab og fund af våben og ammunition.

Som led i undersøgelsen har vi besøgt udvalgte udleverende depoter, myndighedsbeholdninger og hjemmeværnsdepoter for at vurdere praksis for registrering af tab og fund af våben og ammunition. Vi har derudover i samarbejde med Forsvarsministeriets Interne Revision gennemført enkelte uanmeldte stikprøvekontroller af beholdninger med våben og ammunition.

9. Vi har som led i undersøgelsen analyseret antallet af fund. Et fund af våben eller ammunition bør som udgangspunkt kunne henføres til et tidligere tab, mens de tilfælde, hvor et fund ikke kan henføres til et tidligere tab, kan være udtryk for et ikke-erkendt tidligere tab. I sådanne tilfælde kan der være risiko for, at tab af våben eller ammunition ikke er rapporteret og dermed heller ikke indgår i Forsvarets årlige opgørelser. Forsvaret har oplyst, at registrering af serienumre på våben først blev indført i slutningen af 1980'erne, hvorfor der kan være fund af våben, hvor våbnet ikke tidligere er registreret i DeMars. Rigsrevisionen skal dog bemærke, at der er taget højde for dette i stikprøven, og at disse fund af våben ikke indgår i stikprøvens resultater.

10. Vi har gennemgået alle hændelsesrapporter, som vi har modtaget fra Forsvaret om tab og fund i perioden januar 2010 - maj 2015, og registreringer af tab og fund i DeMars i samme periode. Forsvaret har anført, at Rigsrevisionen bør skelne mellem regnskabsmæssige registreringer af tab og fund i DeMars og rapporteringer af tab og fund i henhold til sikkerhedsbestemmelsen. Forsvaret har desuden anført, at der i sikkerhedsbestemmelsen benyttes betegnelsen bort- og tilvejekomst af våben og ammunition.

Vi har af formidlingsmæssige hensyn valgt at benytte betegnelsen tab og fund i denne beretning. Det skal endvidere bemærkes, at undersøgelsens resultater alene omfatter tab og fund i henhold til sikkerhedsbestemmelsen, dvs. de tab og fund, som Forsvaret i henhold til sikkerhedsbestemmelsen skal rapportere om. I de tilfælde, hvor registreringer af tab og fund i DeMars indgår i undersøgelsen, skyldes det, at Rigsrevisionen vurderer, at Forsvaret burde have rapporteret den pågældende hændelse i henhold til sikkerhedsbestemmelsen.

Revisionen er udført i overensstemmelse med god offentlig revisionsskik, jf. boks 1.

BOKS 1. GOD OFFENTLIG REVISIONSSKIK

God offentlig revisionsskik er baseret på de grundlæggende revisionsprincipper i rigsrevisionernes internationale standarder (ISSAI 100-999).

Afgrænsning

11. Undersøgelsen er afgrænset til at omfatte Forsvarets tab og fund af:

- våben (komplette våben, vitale våbendele og våben uden vitale dele)
- ammunition (ammunition og eksplosiver).

12. Undersøgelsesperioden strækker sig fra januar 2010 til maj 2015. Fund af våben og ammunition, som indgår i undersøgelsen, kan vedrøre tab, som ligger før 2010.

13. Vi har undersøgt, om Forsvaret har efterlevet den del af Forsvarets sikkerhedsbestemmelse, som vedrører håndtering af tab og fund af våben og ammunition. Undersøgelsen omfatter ikke Forsvarets generelle lagerstyring af våben og ammunition, herunder bestemmelserne for den løbende beholdningskontrol. Ligeledes er overholdelse af regler for opbevaring og anvendelse, herunder den fysiske sikkerhed for våben og ammunition, ikke omfattet af undersøgelsen.

14. Bilag 1 indeholder en beskrivelse af de metoder, der er anvendt i undersøgelsen. Bilag 2 indeholder en ordliste, der forklarer udvalgte ord og begreber.

2. Forsvarets håndtering af tab og fund af våben og ammunition

15. Vi har undersøgt, om Forsvaret efterlever den del af sin sikkerhedsbestemmelse, som vedrører tab og fund af våben og ammunition. Omdrejningspunktet for vores undersøgelse er Forsvarets hændelsesrapporter om tab og fund af våben og ammunition i henhold til sikkerhedsbestemmelsen. Derudover har vi undersøgt, om der er registreringer af tab og fund i DeMars, som burde have udløst en hændelsesrapportering, og om Forsvaret følger op på alle tab og fund af våben og ammunition. Endelig har vi undersøgt grundlaget for Forsvarets årlige opgørelser, som danner baggrund for forsvarsministerens svar til Forsvarsudvalget.

2.1. Hændelsesrapporteringer

16. Vi har undersøgt, om Forsvaret rapporterer om tab og fund af våben og ammunition i overensstemmelse med Forsvarets sikkerhedsbestemmelse.

Våben

17. Rigsrevisionen har gennemgået ca. 140 hændelsesrapporter, som ligger til grund for de årlige opgørelser af tab og fund af våben i perioden januar 2010 - maj 2015.

Hændelsesrapporter

Forsvaret skal ifølge sikkerhedsbestemmelsen rapportere tab og fund af våben og ammunition via en fortrykt blanket i sikkerhedsbestemmelsen.

Gevær af typen GV M/95, som Forsvaret anvender. Et frarøvet våben af denne type blev brugt ved skudepisoden ved Krudtønden i februar 2015.

Foto: Forsvaret

18. Boks 2 viser eksempler på uddrag af hændelsesrapporter om tab og fund af våben.

Våbentyper er fx pistoler, maskinpistoler, geværer/rifler og maskingeværer.

BOKS 2. EKSEMPLER PÅ UDDRAG AF HÆNDELSESRAPPORTER OM TAB OG FUND AF VÅBEN

Tab af gevær af typen GV M/95 i 2014

En frivillig i Hjemmeværnet, der har et GV M/95-gevær i udlån, kommer hjem og observerer, at der har været indbrud på hans bopæl. Geværet var opbevaret i et våbenskab, der ikke var fastmonteret på væggen på grund af nylig indflytning. Ved indbruddet har gerningsmanden fjernet hele våbenskabet, hvori våbnet befandt sig. Det fremgår af rapporten, at sagen er politianmeldt, og politiets journalnummer fremgår ligeledes.

Tab af pistol i 2011-2012

Pistolen mistes formentlig efter en øvelse i 2011, mens tabet opdages i 2012 i forbindelse med en optælling af våben. Pistolen er derefter eftersøgt internt i Forsvaret uden held. Det fremgår af rapporteringen, at der ikke er mistanke om, at pistolen er fjernet med vilje, og at det vurderes som sandsynligt, at pistolen dukker op igen på et senere tidspunkt i en container, kasse, på en hylde, i et køretøj e.l. Det fremgår ikke af rapporteringen, om sagen er politianmeldt.

Fund af gevær af typen GV M/95 i 2014

20 dage efter en øvelse findes et GV M/95-gevær, som har været benyttet på øvelsen, på ladet af en lastvogn, der er parkeret på Forsvarets område. Geværet findes i forbindelse med, at lastvognen skal benyttes i anden anledning. Våbnet har derfor været uden for kontrol i 20 dage.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af hændelsesrapporter fra Forsvaret.

19. I henhold til Forsvarets sikkerhedsbestemmelse skal der anvendes en fortrykt blanket med en række krav til oplysninger, når Forsvaret har tab og fund af våben. Rigsrevisionens undersøgelse viser, at blanketten er anvendt til rapportering i ca. 85 % af tilfældene af rapporterede tab af våben. I forbindelse med rapporterede fund af våben er blanketten anvendt til rapportering i ca. 25 % af sagerne. De resterende rapporteringer er i form af henvendelser fra politiet til Forsvaret, interne mails mv. Rigsrevisionens gennemgang viser således en uensartet praksis for, hvordan en hændelse om tab og fund af våben rapporteres, fx i tilfælde, hvor henvendelser fra politiet vedrørende fund af våben tilhørende Forsvaret ikke rapporteres i henhold til sikkerhedsbestemmelsen.

20. Rigsrevisionens undersøgelse viser ligeledes, at der mangler oplysninger i rapporteringerne, som kan understøtte Forsvarets opgørelser af og opfølgning på tab og fund af våben. Det fremgår fx ikke altid, om et fundet våben tidligere er meldt tabt. En sådan oplysning er væsentlig for bl.a. at vurdere, om Forsvaret mister flere våben, end de umiddelbart er opmærksomme på. Rigsrevisionens gennemgang viser flere eksempler på fund af våben, hvor det ikke fremgår af rapporteringerne, om de tidligere er meldt tabt.

21. I henhold til sikkerhedsbestemmelsen skal tab af våben meldes til politiet. I sikkerhedsbestemmelsens fortrykte blanket er der et felt til at udfylde, hvilken politimyndighed tabet er anmeldt til og dato og tidspunkt for politianmeldelsen. Rigsrevisionens gennemgang viser, at 67 % af rapporteringerne om tab af våben er politianmeldt. I 20 af sagerne – svarende til ca. 25 % af rapporteringerne – fremgår det ikke, om tabet er politianmeldt. Forsvaret har oplyst, at Forsvarets Efterretningstjeneste retter henvendelse til den person, som har lavet rapporteringen, når der er tvivl om, hvorvidt en sag er politianmeldt. Da Rigsrevisionen ikke har modtaget dokumentation herfor, har det ikke været muligt at efterprøve, om sagerne er politianmeldt. Rigsrevisionen har bedt Forsvaret oplyse, om de 20 sager er politianmeldt, selv om det ikke fremgår af rapporteringen. Forsvaret har oplyst, at én af sagerne er politianmeldt, mens der i 9 af sagerne er en grund til, at sagerne ikke er politianmeldt. Rigsrevisionen vurderer på den baggrund, at de resterende 10 sager burde være politianmeldt. Endelig viser Rigsrevisionens undersøgelse, at det i 8 % af sagerne fremgår, at sagerne ikke er politianmeldt. Forsvaret har oplyst, at det er i overensstemmelse med sikkerhedsbestemmelsen, at der i de enkelte sager foretages en vurdering af, om sagen skal politianmeldes. Rigsrevisionen konstaterer, at dette ikke fremgår af sikkerhedsbestemmelsen. Forsvaret er enig i, at sikkerhedsbestemmelsen er uklar på dette punkt, og at det bør præciseres, hvornår en sag skal politianmeldes.

Ammunition

22. Rigsrevisionen har gennemgået 16 hændelsesrapporter, som ligger til grund for de årlige opgørelser af tab og fund af ammunition i perioden januar 2010 - maj 2015.

23. De 16 hændelsesrapporter er alle rapporteret via den fortrykte blanket i sikkerhedsbestemmelsen. Halvdelen vedrører tab, og den anden halvdel vedrører fund af ammunition. Ingen af sagerne om fund af ammunition kan matches med tidligere tab. Rigsrevisionens undersøgelse viser således, at Forsvaret har fund af ammunition, som ikke tidligere er rapporteret tabt og dermed ikke er rapporteret i henhold til sikkerhedsbestemmelsen. Boks 3 viser eksempler på uddrag af hændelsesrapporter om fund af ammunition, som ikke tidligere er meldt tabt.

BOKS 3. EKSEMPLER PÅ UDDRAG AF HÆNDELSESRAPPORTER OM FUND AF AMMUNITION

Fund af skarp røghåndgranat i skuffe på hjemmeværnskontor i 2014

Det fremgår, at kompagniets leder ikke er klar over, hvor røghåndgranaten stammer fra, eller under hvilke omstændigheder den er endt i skuffen. Der er foretaget en intern undersøgelse, men man har dog ikke kunnet afdække omstændighederne omkring fundet.

Fund af blandet ammunition i plastikpose på Hærens Officersskole i 2012

En plastikpose med forskellige ammunitionsdele og eksplosivstoffer findes i skolens omklædningsfaciliteter. Skolen har ikke gennemført en tilbundsgående undersøgelse, men orienterede alt personale og gennemførte en frit lejde-aktion på skolen. Sagen er undersøgt af Forsvarets Auditørkorps.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af hændelsesrapporter fra Forsvaret.

Resultater

24. Rigsrevisionens undersøgelse viser, at Forsvarets rapporteringer om tab og fund af våben og ammunition ikke i alle tilfælde er i overensstemmelse med Forsvarets sikkerhedsbestemmelse. Rigsrevisionens undersøgelse viser desuden, at der især for våben er en uensartet rapportering vedrørende tab og fund, og at der ofte mangler væsentlige oplysninger i hændelsesrapporterne, fx om hvorvidt sagen er politianmeldt. Rigsrevisionens undersøgelse viser ligeledes, at Forsvaret har rapporteret fund af våben og ammunition, som ikke tidligere er rapporteret tabt og dermed ikke er rapporteret i henhold til sikkerhedsbestemmelsen.

2.2. Registreringer i DeMars

25. Vi har undersøgt, om der er regnskabsmæssige registreringer af tab og fund af våben og ammunition i DeMars, som ikke har udløst en hændelsesrapportering i henhold til sikkerhedsbestemmelsen.

Våben er serienummerstyret, hvilket betyder, at våben er registreret i DeMars med serienummer og fysisk placering.

Våben

26. Vi har modtaget et udtræk fra DeMars på ca. 600 registreringer af tab og fund af våben i undersøgelsesperioden. Forsvaret har oplyst, at hovedparten af registreringerne i DeMars ikke vedrører reelle tab og fund af våben, hvor der skulle have været udarbejdet rapportering i henhold til sikkerhedsbestemmelsen. Rigsrevisionen har derfor udtaget en stikprøve på 36 registreringer, hvor der efter Rigsrevisionens skøn var sandsynlighed for, at der skulle have været udarbejdet en rapportering. Rigsrevisionen har gennemgået stikprøven med Forsvaret og vurderer på den baggrund, at der i 13 af de 36 registreringer skulle have været udarbejdet en rapportering. Rigsrevisionen vurderer derfor, at omfanget af tab og fund af våben er større, end det antal, der er rapporteret om i henhold til sikkerhedsbestemmelsen.

27. Boks 4 viser nogle eksempler fra Rigsrevisionens stikprøve på tab af våben, som er registreret i DeMars, men hvor der ikke er rapporteret i henhold til sikkerhedsbestemmelsen.

BOKS 4. EKSEMPLER PÅ REGISTRERINGER AF TAB AF VÅBEN I DEMARS, DER IKKE ER RAPPORTERET

- Karabin M/96, der registreres tabt i forbindelse med en optælling i 2011
- 9mm USP-pistol med magasin, der registreres tabt i forbindelse med en optælling i 2011.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af data fra DeMars.

28. Vores stikprøve viser ligeledes flere eksempler på fund af våben, som ikke kan henføres til tidligere tab. Et fund af et våben bør som udgangspunkt kunne matches med et tidligere tab, mens de tilfælde, hvor et fund ikke kan matches med et tidligere tab, kan være udtryk for et ikke-erkendt tidligere tab. Forsvaret har oplyst, at det i nogle sager drejer sig om fund af våben, som er mistet, inden Forsvaret indførte registrering af serienummer på våben i 1980'erne. Forsvaret har endvidere oplyst, at der er stort fokus på at optage fundne våben i DeMars for at rette op på tidligere praksis med mangelfulde kvitteringsforhold i forbindelse med udlevering af våben. Rigsrevisionen skal hertil bemærke, at Rigsrevisionen er opmærksom på denne problemstilling, men finder det generelt problematisk, at Forsvaret finder våben, som ikke kan relateres til tidligere erkendte tab. Dertil kommer, at Rigsrevisionens undersøgelse viser, at der er fund af våben, som er registreret i DeMars på serienummer, men ikke kan relateres til tidligere registrerede tab.

Ammunition

29. Rigsrevisionen har modtaget et udtræk fra DeMars på ca. 4.300 registreringer af tab og fund af ammunition i undersøgelsesperioden, hvoraf ca. 80 % vedrører fund af ammunition. Forsvaret har oplyst, at hovedparten af registreringerne ikke vedrører reelle tab og fund af ammunition, hvor der skulle have været udarbejdet rapportering i henhold til sikkerhedsbestemmelsen. Rigsrevisionen har udtaget en stikprøve på 23 registreringer af fund af ammunition, hvor der efter Rigsrevisionens skøn var sandsynlighed for, at der skulle have været udarbejdet en rapportering. Rigsrevisionen har gennemgået stikprøven med Forsvaret og vurderer på den baggrund, at der i 7 af de 23 registreringer skulle have været udarbejdet en rapportering. Rigsrevisionen vurderer på den baggrund, at der er betydeligt flere reelle fund af ammunition, end der er rapporteret om i henhold til sikkerhedsbestemmelsen.

Rigsrevisionens undersøgelse viser, at der er markant flere registreringer af fund af ammunition end tab. I datatrækket fra DeMars vedrører 80 % af registreringerne fund af ammunition. Rigsrevisionen bemærker, at et fund kan være udtryk for et ikke-erkendt tidligere tab. Rigsrevisionen vurderer, at der på den baggrund er risiko for, at Forsvaret ikke har registreret alle tab af ammunition.

30. Boks 5 viser en række eksempler på registreringer af fund af eksplosiver i DeMars, hvor der hverken er rapporteret om tab eller fund i henhold til sikkerhedsbestemmelsen.

BOKS 5. EKSEMPLER PÅ REGISTRERINGER AF FUND AF EKSPLOSIVER I DEMARS, DER IKKE ER RAPPORTERET

- Sprænglegeme, 500 g formbart
- Sprænglegeme, 500 g med gevind
- Sprænglegeme, 200 g uden gevind
- Detonator, almindelig
- Detonator, elektrisk
- Trotyl, pulverform
- Pladesprængstof.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af data fra DeMars.

31. Rigsrevisionen har ved besøg på Forsvarets depoter konstateret enkelte eksempler på, at når der konstateres differencer i beholdningen af ammunition i forhold til det registrerede i DeMars – fx i forbindelse med optælling – så reguleres differencen i DeMars som et forbrug. En sådan praksis udløser fejlagtigt ikke en rapportering i henhold til sikkerhedsbestemmelsen.

NI
 BR: 33 KG
 RF: 0.07 M³
 PK: 06-10

Ammunition til brug i (våben):		BEHOLDNINGSKORT						Magasinet etabl. nr.:	Rum:
Materialenummer:	Fabrik:	AMM LOT:		Genstandsnavn:	Fareklasse/ M/T-Grp.				
Tilstandskode:	Lager:	BATCH:		84 mm	11E				
Formål:	Enhed:	NEM - Pr	Vægt DE	Rumfang DC	Antal DC	UN-NR.			
	STK	g	EMB ENH	EMB - ENH:	EMB ENH:	0006			
		kg		kg	m ³				
Dato	Modtaget fra eller udlævert til:	Reference		Bevægelse		Beholdning		KVITTERING	
		Nr.	Dato	EMB-ENH:	Tilgang	Afgang	EMB-ENH:		STK - antal
10/8-15	2290				42			42	
16/3-15	skype					14		28	
15/6-15	optal					2		26	

LNR 7530-22-116-7248, SEP 04

Beholdningskort, der viser, at der ved en optælling mangler 2 brisantgranater. Rigsrevisionen konstaterede, at de 2 brisantgranater efterfølgende er registreret som forbrugt i DeMars. Der er ikke rapporteret om tab i henhold til sikkerhedsbestemmelsen.

Foto: Rigsrevisionen

32. Rigsrevisionen har i forbindelse med besøg ved Forsvarets depoter konstateret beholdninger af ammunition mv., som afventede destruktion, og som ikke var registreret i DeMars. Det er Rigsrevisionens vurdering, at sådanne beholdninger af uregistreret ammunition medfører risiko for, at ammunition kan mistes, uden at Forsvaret er opmærksom på det.

Ammunition, som skal destrueres og ikke er registreret i DeMars.

Foto: Rigsrevisionen

33. Det er Rigsrevisionens vurdering, at Forsvaret ikke har et tilstrækkeligt kendskab til, i hvilket omfang Forsvaret mister ammunition. Med den nuværende praksis er der risiko for, at Forsvaret mister ammunition, som herefter i forbindelse med en kontroloptælling vil blive registreret som tabt eller forbrugt uden en rapportering og opfølgning i henhold til sikkerhedsbestemmelsen.

Resultater

34. Rigsrevisionens undersøgelse viser, at der ikke er en tilstrækkelig sammenhæng mellem de regnskabsmæssige registreringer af tab og fund af våben og ammunition i DeMars og rapporteringerne i henhold til sikkerhedsbestemmelsen.

Rigsrevisionens stikprøve viser flere eksempler på tab og fund af våben, som burde have udløst en hændelsesrapportering. Rigsrevisionen vurderer på den baggrund, at omfanget af tab og fund af våben er større, end det antal, der er rapporteret om i henhold til sikkerhedsbestemmelsen.

Rigsrevisionens stikprøve viser flere eksempler på fund af ammunition, som burde have udløst en hændelsesrapportering. Rigsrevisionen vurderer på den baggrund, at der er betydeligt flere reelle fund af ammunition, end der er rapporteret om i henhold til sikkerhedsbestemmelsen. Rigsrevisionens undersøgelse viser endvidere, at der er markant flere registreringer af fund af ammunition end tab. I datatrækket fra DeMars vedrører 80 % af registreringerne fund af ammunition. Rigsrevisionen bemærker, at et fund kan være udtryk for et ikke-erkendt tidligere tab. Rigsrevisionen vurderer, at der på den baggrund er risiko for, at Forsvaret ikke har registreret alle tab af ammunition.

2.3. Forsvarets opfølgning

35. Vi har undersøgt, om Forsvaret følger op på hver enkelt sag om tab og fund af våben og ammunition i henhold til sikkerhedsbestemmelsen, og om Forsvaret udarbejder analyser til brug for opfølgningen.

36. Det fremgår af Forsvarets sikkerhedsbestemmelse, at rettidig rapportering om brud på den militære sikkerhedstjeneste er en forudsætning for, at Forsvarets Efterretningstjeneste kan yde den nødvendige rådgivning med henblik på at minimere eventuelle skadelige virkninger af en hændelse. Enhver chef er ansvarlig for at iværksætte afbødende foranstaltninger og rapportering ved formodning om eller konstatering af brud på den militære sikkerhedstjeneste.

Mistanke om brud på den militære sikkerhedstjeneste skal principielt altid undersøges til bunds for at klarlægge skadens omfang, men også for at uddrage erfaringer, så gentagelser undgås. Omfanget af undersøgelsen aftales med Forsvarets Efterretningstjeneste. Det er hændelsesstedet, der forestår undersøgelsen, støttet af Værnsfælles Forsvarskommando eller Hjemmeværnskommandoen, udstedende myndighed, Forsvarets Efterretningstjeneste, Forsvarets Auditørkorps, politiet eller militærpolitiet.

37. Rigsrevisionens undersøgelse viser, at der er flere eksempler, hvor tab og fund af våben og ammunition ikke udløser en hændelsesrapportering i henhold til sikkerhedsbestemmelsen. Ifølge sikkerhedsbestemmelsen er rettidig rapportering om brud på den militære sikkerhedstjeneste en forudsætning for, at Forsvarets Efterretningstjeneste kan yde den nødvendige rådgivning med henblik på at minimere eventuelle skadelige virkninger af en hændelse. Rigsrevisionen kan konstatere, at der dermed er sager om tab og fund af våben og ammunition, som ikke følges op på.

Rigsrevisionens undersøgelse viser, at dette bl.a. skyldes, at Forsvaret registrerer oplysninger vedrørende tab og fund af våben i 3 forskellige it-systemer. Dette sker i et journalsystem (Captia), hvor hændelsesrapporterne journaliseres, i et regnskabssystem (DeMars), hvor beholdningerne justeres, og i våbenregistret (en Access-database), hvor oplysningerne fra hændelsesrapporterne indtastes manuelt. Det er i mange tilfælde ikke muligt at følge en transaktion mellem de 3 systemer, og Rigsrevisionens undersøgelse viser, at mange tab og fund alene registreres i det ene system. Fx er der i DeMars registreret 625 tab og fund af våben, mens der er udarbejdet ca. 140 hændelsesrapporter. Rigsrevisionen konstaterer, at det med den nuværende it-understøttelse ikke er muligt at vurdere, hvor mange af de 625 registreringer i DeMars der skulle have været rapporteret om i henhold til sikkerhedsbestemmelsen.

38. Forsvaret har hverken maskinel eller manuel kontrol af de indtastede oplysninger i hændelsesrapporterne. Som Rigsrevisionens undersøgelse viser, mangler rapporteringerne ofte oplysninger, som er væsentlige for opfølgningen, fx oplysninger om, hvorvidt sagerne er politianmeldt.

39. Forsvaret har oplyst, at der ikke udarbejdes analyser af tab og fund af våben og ammunition ud over det, der sker på den enkelte sag. Rigsrevisionen finder, at det fx er relevant at undersøge, hvorfor der er betydeligt flere fund end tab – særligt for ammunition – og om der er et mønster i, hvornår og hvorfor der sker tab. Den nuværende systemunderstøttelse gør det ikke muligt at søge oplysninger elektronisk, og dermed kræver udarbejdelse af opgørelser af tab og fund en manuel gennemgang af hver enkelt hændelsesrapport. Rigsrevisionens undersøgelse viser, at den manuelle gennemgang af rapporterne er meget tidskrævende, og at der er stor risiko for fejloptælling.

Resultater

40. Rettidig rapportering om brud på den militære sikkerhedstjeneste er ifølge sikkerhedsbestemmelsen en forudsætning for, at Forsvarets Efterretningstjeneste kan yde den nødvendige rådgivning med henblik på at minimere eventuelle skadelige virkninger af en hændelse og for at sikre, at fx politiet og Forsvarets Auditørkorps bliver inddraget i relevant omfang.

Rigsrevisionens undersøgelse viser, at der i en række tilfælde ikke følges op på sager om tab og fund af våben og ammunition. Det skyldes, at ikke alle tab og fund af våben og ammunition rapporteres i henhold til sikkerhedsbestemmelsen.

Rigsrevisionens undersøgelse viser desuden, at Forsvaret ikke har udarbejdet analyser af tab og fund af våben og ammunition. Rigsrevisionen finder, at det fx er relevant at undersøge, hvorfor der er betydeligt flere fund end tab – særligt for ammunition – og om der er et mønster i, hvornår og hvorfor der sker tab.

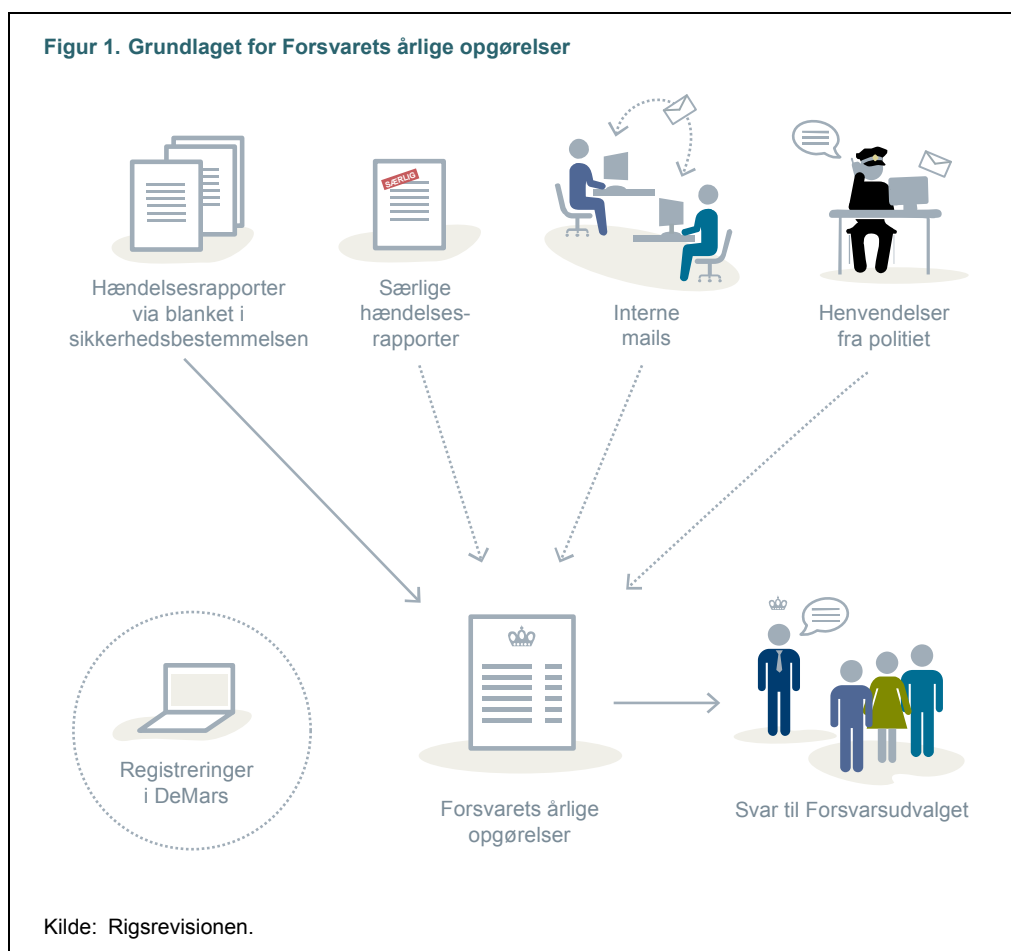
Rigsrevisionens undersøgelse viser endelig, at Forsvarets it-understøttelse ikke muliggør udarbejdelse af pålidelige opgørelser af tab og fund af våben og ammunition, og at det ikke er muligt at hente information elektronisk fra hændelsesrapporterne til brug for analyser og opfølgning. Rigsrevisionen finder, at Forsvaret bør sikre korrekte registreringer af tab og fund af våben og ammunition i DeMars og sikre sammenhæng mellem disse registreringer og rapporteringerne i henhold til sikkerhedsbestemmelsen. Forsvaret har oplyst, at de er enige i denne anbefaling. Forsvaret oplyser endvidere, at en løsning bør indeholde mulighed for at kunne spore tab. Endelig oplyser Forsvaret, at de vil fokusere på uddannelse af personale, så datakvaliteten på området højnes.

2.4. Forsvarets oplysninger til Forsvarsudvalget

41. Vi har undersøgt, om forsvarsministerens oplysninger til Forsvarsudvalget om tab og fund af våben og ammunition bygger på et fuldstændigt grundlag.

42. Forsvarsministeren har i oktober 2014 og i marts 2015 afgivet svar til Forsvarsudvalget med oplysninger om omfanget af tab og fund af våben og ammunition. Forsvarsministeren har baseret sit svar på Forsvarets årlige opgørelser af tab og fund af våben og ammunition.

43. Rigsrevisionens undersøgelse viser, at Forsvarets årlige opgørelser af tab og fund af våben og ammunition primært er baseret på hændelsesrapporter rapporteret via den fortrykte blanket i sikkerhedsbestemmelsen, men også andre typer rapporteringer som fx henvendelser fra politiet til Forsvaret, særlige hændelsesrapporter, som ikke rapporteres via den fortrykte blanket i sikkerhedsbestemmelsen, og interne mails med besked om fund indgår i nogle tilfælde. Rigsrevisionens undersøgelse viser derudover, at der er en række reelle tab og fund af våben og ammunition, hvor der skulle have været udarbejdet rapportering i henhold til sikkerhedsbestemmelsen. Disse tab og fund indgår ikke i Forsvarets årlige opgørelser, da de udelukkende er registreret i DeMars uden en hændelsesrapportering i henhold til sikkerhedsbestemmelsen. Rigsrevisionens undersøgelse viser endvidere, at forsvarsministerens svar til Forsvarsudvalget er baseret på Forsvarets årlige opgørelser af tab og fund af våben og ammunition. Figur 1 viser grundlaget for Forsvarets årlige opgørelser.

Det fremgår af figur 1, at hændelsesrapporter, som er rapporteret via blanketten i sikkerhedsbestemmelsen, danner grundlag for Forsvarets årlige opgørelser. Det fremgår også, at andre typer rapporteringer, fx henvendelser fra politiet, særlige hændelsesrapporter og interne mails, i nogle tilfælde indgår i opgørelserne, mens registreringer i DeMars ikke indgår. Endelig fremgår det, at svar til Forsvarsudvalget er baseret på Forsvarets årlige opgørelser.

44. Forsvarsministerens svar til Forsvarsudvalget er baseret på Forsvarets årlige opgørelser af tab og fund af våben og ammunition og giver således ikke en korrekt opgørelse. Rigsrevisionens undersøgelse viser, at omfanget af tab og fund af våben og ammunition er højere, end det fremgår af Forsvarets årlige opgørelser.

45. Boks 6 viser et eksempel på 2 fund af eksplosiver, hvor Forsvaret i den ene sag har medtaget fundet i den årlige opgørelse, mens fundet i den anden sag ikke indgår i den årlige opgørelse.

BOKS 6. EKSEMPEL PÅ FUND AF EKSPLOSIVER I 2013 OG 2014

Indgår i Forsvarets årlige opgørelse

16 kg eksplosiver fundet hos enke til hjemmeværnsmand.

Indgår ikke i Forsvarets årlige opgørelse

103 kg eksplosiver fundet hos hjemmeværnsmand.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af materiale fra Forsvaret.

Forsvaret har oplyst, at begge sager vedrører eksplosiver fra Forsvaret, men at der også indgår eksplosiver, som ikke stammer fra Forsvaret. Forsvaret har endvidere oplyst, at de 16 kg eksplosiver indgår i svaret til Forsvarsudvalget, fordi det var Forsvaret, der i første omgang modtog eksplosiverne og efterfølgende orienterede og bistod politiet med bortskaffelsen. Sagen om de 103 kg eksplosiver er derimod udelukkende behandlet som en politisag. Rigsrevisionen finder, at et fund af eksplosiver, som helt eller delvist stammer fra Forsvaret, bør indgå i Forsvarets årlige opgørelser og dermed også i eventuelle oplysninger til Forsvarsudvalget.

Resultater

46. Forsvarsudvalget har 2 gange i undersøgelsesperioden spurgt til omfanget af våben og ammunition, som Forsvaret har mistet. Forsvarsministerens svar til Forsvarsudvalget er baseret på Forsvarets årlige opgørelser af tab og fund af våben og ammunition.

Rigsrevisionens undersøgelse viser, at Forsvarets årlige opgørelser af tab og fund af våben og ammunition ikke er baseret på et fuldstændigt grundlag. Forsvarsministerens svar til Forsvarsudvalget om tab og fund af våben og ammunition er således ikke baseret på en fuldstændig opgørelse af omfanget af tab og fund af våben og ammunition.

Rigsrevisionen, den 2. december 2015

Lone Strøm

/Peder Juhl Madsen

Bilag 1. Metode

Sagsgennemgang af Forsvarets hændelsesrapporter

Vi har gennemgået de rapporteringer, der ligger til grund for Forsvarets årlige opgørelser af tab og fund af våben og ammunition. Vi har modtaget ca. 140 hændelsesrapporter af tab og fund af våben og 16 hændelsesrapporter om ammunition i perioden januar 2010 - maj 2015.

Vi har i sagsgennemgangen undersøgt følgende for hver hændelsesrapport:

- Er den fortrykte blanket i sikkerhedsbestemmelsen anvendt til hændelsesrapportering?
- Er alle felter på blanketten udfyldt?
- Er hændelsen foregået i Forsvaret eller Hjemmeværnet?
- Vedrører sagen et tab eller et fund?
- Er sagen rapporteret inden for 30 dage efter hændelsestidspunktet?
- Fremgår der oplysninger om sagen, herunder årsagen til og eventuel opfølgning på sagen?
- Er sagen politianmeldt?
- Er våbnet eller ammunitionen tidligere meldt tabt, hvis sagen drejer sig om et fund?

Vi har gennemgået alt det materiale, vi har modtaget fra Forsvaret. Det har ikke været muligt for Forsvaret at fremsende alle de rapporteringer, der ligger til grund for Forsvarets årlige opgørelser af tab og fund af våben og ammunition, og vi har således ikke kunnet gennemgå hele grundlaget for Forsvarets årlige opgørelser.

Dataanalyse

Vi har modtaget datatræk fra Forsvaret med alle registreringer af tab og fund af våben og ammunition (ekskl. INTOPS) i perioden januar 2010 - maj 2015. Forsvaret har fremsendt separate datatræk for våben og ammunition. Et tab er i DeMars en regnskabsbevægelse, der nedjusterer beholdningen af våben eller ammunition, mens et fund er en opjustering af beholdningen. Både tab og fund kan annulleres med en modsatrettet registrering, fx hvis Forsvaret mister et våben, der registreres som tabt i DeMars, og våbnet senere findes. I sådanne tilfælde vil våbnet skulle optages i regnskabet som annullering af et tab i stedet for et fund.

Forsvaret har på Rigsrevisionens opfordring rensset datatrækket for fx fejlregistreringer, hvor der er registreret et tab eller et fund, som kort tid efter annulleres igen. Disse registreringer indgår således ikke i undersøgelsen.

I datatrækket fra Forsvaret er der registreret i alt 625 tab og fund af våben, heraf 207 tab og 418 fund. Derudover er der registreret 4.313 tab og fund af ammunition, heraf 884 tab og 3.429 fund. Det er vanskeligt at opgøre, hvor store mængder ammunition disse tab og fund dækker over, da der er tale om mange forskellige typer ammunition i forskellige mængdeangivelser. Et registreret tab eller fund af ammunition kan fx være et givet antal patroner (opgjort som antal), et sprænglegeme (opgjort i vægt) eller en rulle sprængsnor (opgjort i længde).

Bevægelsesarter i DeMars

Z15 = tab (-)

Z16 = annullering af tab (+)

501 = fund (+)

502 = annullering af fund (-).

Registrerede tab og fund af våben og ammunition i DeMars i perioden januar 2010 - maj 2015

	Våben ¹⁾	Ammunition ²⁾
Registreringer i alt	625	4.313
• Heraf tab	207	884
• Heraf fund	418	3.429

¹⁾ Opgjort som faktisk antal våben.

²⁾ Opgjort som antal posteringer.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af udtræk fra DeMars.

Sammenligning med hændelsesrapporter

Det har ikke været muligt at afstemme antallet af rapporterede tab og fund af våben og ammunition med antallet af regnskabsmæssige registreringer. Forsvaret har i den forbindelse oplyst, at hovedparten af de regnskabsmæssige registreringer af tab og fund af våben og ammunition ikke vedrører reelle tab og fund af våben og ammunitioner, og at en sådan afstemning således ikke er mulig.

Forsvaret har oplyst, at sådanne registreringer for våben fx kan være beholdningsjusteringer. Eksempelvis når våben ombygges til andre våbentyper, hvor den gamle våbentype trækkes ud af beholdningen som et tab, og den nye våbentype optages i beholdningen som et fund. Forsvaret har oplyst, at et eksempel på fejlregistreringer vedrørende ammunition er, når et depot modtager ikke-forbrugt ammunition fra en øvelse. I stedet for at annullere et tidligere registreret forbrug, optages ammunitionen i stedet i DeMars som et fund.

Stikprøver

Da det ikke har været muligt at afstemme hændelsesrapporter med de regnskabsmæssige registreringer, har vi udtaget stikprøver på henholdsvis våben og ammunition. Formålet med stikprøverne var at vurdere, om der i DeMars er registreret tab og fund af våben og ammunition, som skulle have udløst en hændelsesrapport i henhold til sikkerhedsbestemmelsen. Vi har gennemgået de 2 stikprøver sammen med Forsvaret.

Rigsrevisionen har ud af de 625 registreringer i DeMars udvalgt stikprøven på våben ved at udtage 36 registreringer af tab og fund af våben, hvor Rigsrevisionen vurderede, at der var stor sandsynlighed for, at der var tale om reelle tab og fund af våben, og hvor der derfor skulle have været udarbejdet rapportering i henhold til sikkerhedsbestemmelsen. Rigsrevisionen har gennemgået stikprøven med Forsvaret og vurderer på den baggrund, at 13 af de 36 registrerede tab og fund af våben var reelle tab og fund, hvor der skulle have været udarbejdet en rapportering.

Rigsrevisionen har ud af de 4.313 registreringer i DeMars udvalgt en stikprøve på ammunition ved at udtage 23 registreringer af fund af ammunition, hvor Rigsrevisionen vurderede, at der var stor sandsynlighed for, at der var tale om reelle fund af ammunition, og hvor der derfor skulle have været udarbejdet rapportering i henhold til sikkerhedsbestemmelsen. Rigsrevisionen har gennemgået stikprøven med Forsvaret og vurderer på den baggrund, at 7 af de 23 registrerede fund af ammunition var reelle fund, hvor der skulle have været udarbejdet en rapportering.

Møder og interviews

Vi har i forbindelse med undersøgelsen besøgt udvalgte udleverende depoter, myndighedsbeholdninger og hjemmeværnsdepoter. Vi har ligeledes afholdt møde med Forsvarets Materiel- og Indkøbsstyrelse, hvor praksis for Forsvarets årlige opgørelser af tab og fund af våben og ammunition blev drøftet, samt hvordan Forsvarets håndtering af tab og fund af våben og ammunition er it-understøttet. Endelig har vi også holdt møder med Forsvaret med deltagere fra Forsvarsministeriets departement, Værnsfælles Forsvarskommando, Hjemmeværnskommandoen, Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarets Auditørkorps og Forsvarets Efterretningstjeneste. På disse møder blev bestemmelsesgrundlaget og praksis for håndtering af tab og fund af våben og ammunition drøftet, herunder de 2 datatræk med tab og fund af våben og ammunition fra DeMars og de hændelsesrapporter, vi har modtaget fra Forsvaret.

Revisionsbesøg

Vi har i forbindelse med undersøgelsen været på 4 uanmeldte revisionsbesøg i samarbejde med Forsvarsministeriets Interne Revision. Revisionsbesøgene er gennemført på 3 områdedepoter i Hjemmeværnet og 11 ammunitions- og våbenlagre i Forsvaret. Revisionen er udført ved, at Forsvarsministeriets Interne Revision på forhånd har udtaget stikprøver på våben- og ammunition i DeMars, som vi på besøgene kontrollerede fra liste til gulv. På besøgene udtog vi ligeledes stikprøver fra gulv til liste.

Skriftligt materiale

Vi har gennemgået skriftligt materiale fra Forsvaret, herunder Forsvarets årlige opgørelser af tab og fund af våben, inkl. underliggende bilagsmateriale og Forsvarets bestemmelsesgrundlag for håndtering af tab og fund af våben og ammunition.

Bilag 2. Ordlister

Ammunition	Et projektil, der kan affyres fra et våben, fx patroner, granater og raketter.
Ammunitions- og eksplosivtyper	<ul style="list-style-type: none"> • 84 mm brisantgranater: <i>Granat, der affyres med en dysekanon.</i> • Formbart sprængstof: <i>Sprængstof, der er modellerbart.</i> • Pladesprængstof: <i>Sprængstof formet som en plade.</i> • Sprænglegeme: <i>Afmålt og emballeret mængde sprængstof.</i> • Trotyl, pulverform: <i>Sprængstof i pulveriseret form.</i>
Captia	Dokumenthåndteringssystem, som Forsvaret anvender til journalisering af udfyldte hændelsesrapporter.
DeMars (Dansk Forsvars Management og Ressourcestyrings-system)	Forsvarets planlægnings- og økonomisystem.
Depoter	Omfatter i denne beretning udleverende depoter, hjemmeværnsdepoter og myndighedsbeholdninger.
Det centrale våbenregister	En Access-database, hvor Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse manuelt indtaster oplysninger fra hændelsesrapporter vedrørende tab og fund af våben.
Detonator	Anvendes til antændelse af eksplosiver.
Eksplosiver	En substans, der kan bringes til eksplosion, når den bliver udsat for en mindre eksplosion fra en sprængsnor eller detonator, fx sprænglegeme, formbart sprængstof eller pladesprængstof.
Forsvaret	Omfatter i denne beretning både Forsvaret og Hjemmeværnet.
Forsvarets Auditørkorps	Er en uafhængig myndighed under Forsvarsministeriet, der efterforsker og behandler militære straffesager i ind- og udland.
Forsvarets Efterretningstjeneste	Myndighed under Forsvarsministeriet, der har ansvaret for den militære sikkerhedstjeneste.
Forsvarets årlige opgørelser	Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse udarbejder årligt en opgørelse over tab og fund af våben og ammunition.
Forsvarsministerens svar til Forsvarsudvalget	Fx forsvarsministerens svar til Forsvarsudvalget på spørgsmål nr. 288 af 24. august 2014 og på spørgsmål nr. 89 af 15. marts 2015.
Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse	Har ansvaret for at indkøbe, drive og bortskaffe materiel for alle Forsvarets myndigheder. Udarbejder bl.a. årligt opgørelser af tab og fund af våben og ammunition.
Forsvarsudvalget	Det udvalg i Folketinget, der beskæftiger sig med Forsvarsministeriets område.
Fortrykt blanket i sikkerhedsbestemmelsen FKOBST 358-1	Blanketten indeholder bl.a. fortrykte felter til oplysninger om modtager af rapport, tidspunkt for hændelse, antal/omfang af tabt eller fundet materiel, hændelsesforløb og politianmeldelse.
Fund	Når våben eller ammunition findes. Fund kan både relatere sig til erkendte og ikke-erkendte tidligere tab.
Hjemmeværnet	Er en del af Forsvaret og støtter Hæren, Søværnet og Flyvevåbnet i løsningen af en række opgaver. Hjemmeværnet støtter desuden Danmarks civile myndigheder, fx politiet, SKAT og Beredskabsstyrelsen.
Hjemmeværnskommandoen	Hjemmeværnets øverste myndighed.

Hændelsesrapport	Rapportering af tab og fund af våben eller ammunition i henhold til Forsvarets sikkerhedsbestemmelse.
Klassificeret og sensitivt materiel	Materiel, for hvilket der stilles særlige krav til opbevaring, fysisk sikring, transport, håndtering, optælling og kontrol, og hvor der er krav om rapportering ved uregelmæssigheder. Kravene er beskrevet i sikkerhedsbestemmelsen.
Komplette våben	Våben, hvor den vitale del er monteret, og som dermed er funktionsdueligt.
Myndighedsbeholdning	Den organisatoriske lagerbeholdning, som en enhed har til at dække sine operative behov, dvs. en beholdning, der anvendes af de operative enheder i forbindelse med opgaveløsning.
Regnskabsmæssige registreringer i DeMars	Registreringer af tab og fund af våben eller ammunition i DeMars, hvormed beholdningen op- eller nedjusteres.
Sikkerhedsbestemmelsen FKOBST 358-1	Forsvarets bestemmelse for den militære sikkerhedstjeneste. Omhandler bl.a. håndtering af tab og fund af våben og ammunition.
Særlig hændelsesrapportering	Rapportering, der anvendes i visse tilfælde af Forsvaret i stedet for den blanket, som fremgår af sikkerhedsbestemmelsen
Tab	Når våben eller ammunition mistes eller forsvinder på anden vis.
Vital våbendel	Aftagelig del af et våben, som våbnet ikke kan affyres uden.
Værnsfælles Forsvars-kommando	Forsvarets overordnede militære myndighed, der har ansvaret for udvikling, opstilling og indsættelse af Forsvarets operative kapaciteter i løsningen af nationale og internationale opgaver.
Våben uden vital del	Våben, hvor den vitale del (bundstykket) er taget af. Uden den vitale del kan våbnet ikke affyres.
Våbentyper	<ul style="list-style-type: none"> • GV M/95-gevær: <i>Denne type gevær er Forsvarets infanterivåben.</i> • Karabin M/96: <i>Gevær af samme type som M/95. Karabinen har en kortere pibe og en kolbe, der kan justeres i længden.</i> • Pistol M/49: <i>9mm-pistol, som Forsvaret har anvendt siden 1949.</i> • USP-pistol: <i>Semiautomatisk pistol.</i>